

Судова експертиза у справах про адміністративні правопорушення

Надія Борко

студентка, Навчально-науковий інститут права та психології, Національна академія внутрішніх справ
Міністерства внутрішніх справ України, м. Київ, Україна, e-mail: nnabaaa123@gmail.com

Людмила Романенко

кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та прав людини,
Національна академія внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, м. Київ, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9137-1031>, e-mail: 210110a@ukr.net

Досліджено значення судової експертизи у справах про адміністративні правопорушення як засобу доказування. Проаналізовано нормативні засади призначення та проведення експертизи, її види та проблеми практичного застосування.

Ключові слова: *судова експертиза; адміністративне правопорушення; доказування; експерт; висновок експерта.*

Forensic Examination in Cases of Administrative Offenses

Nadiia Borko, Liudmyla Romanenko

The theses examine the significance of forensic examination in cases of administrative offenses as a means of proof. The legal grounds for the appointment and conduct of forensic examination, its types and problems of practical application are analyzed.

Keywords: *forensic examination; administrative offense; evidence; expert; expert conclusion.*

Судова експертиза у справах про адміністративні правопорушення є важливим засобом доказування, який дозволяє встановлювати фактичні обставини справи на основі спеціальних знань у різних галузях науки, техніки та медицини. Актуальність цього питання обумовлена необхідністю забезпечення об'єктивності та повноти доказування в умовах збільшення кількості адміністративних проваджень та складності окремих категорій справ. Ефективне застосування експертизи сприяє законності та обґрунтованості прийнятих рішень [4; 9].

Відповідно до статті 251 Кодексу України про адміністративні правопорушення доказами у справі є будь-які фактичні дані, на підставі яких орган або посадова особа встановлює наявність або відсутність адміністративного правопорушення, винність особи та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [1]. До таких доказів належить висновок експерта, який надає професійне обґрунтування питань, що виходять за межі юридичних знань. Стаття 252 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначає, що оцінка доказів здійснюється за внутрішнім переконанням

органу або посадової особи на основі всебічного, повного та об'єктивного дослідження всіх обставин справи [1; 7].

Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року встановлює порядок проведення судової експертизи, визначає права та обов'язки експерта, підстави для його залучення, а також вимоги до форми та змісту експертного висновку [2]. Закон закріплює принципи незалежності та наукової обґрунтованості експертного висновку, що забезпечує його об'єктивність та надійність [3].

Вагомий внесок у дослідження проблем судової експертизи в адміністративному процесі зроблено у наукових працях Л. Романенко, зокрема у її кандидатській дисертації, присвяченій питанням використання спеціальних знань у справах про адміністративні правопорушення [11].

Судова експертиза у справах про адміністративні правопорушення призначається у випадках, коли для встановлення істотних обставин справи необхідні спеціальні знання. Згідно зі статтею 273 Кодексу України про адміністративні правопорушення експерт залучається органом або посадовою особою, у провадженні яких перебуває справа [1].

Експерту роз'яснюються його права, обов'язки та відповідальність за завідомо неправдивий висновок, а також формулюються конкретні питання, відповіді на які необхідні для правильного вирішення справи [2].

У практиці застосовуються різні види судових експертиз залежно від характеру адміністративного правопорушення. У справах про керування транспортними засобами у стані сп'яніння призначається судово-медична або токсикологічна експертиза для визначення наявності алкоголю або наркотичних речовин в організмі водія. У справах про пошкодження майна застосовується товарознавча або будівельно-технічна експертиза для визначення характеру та обсягу шкоди. У справах про підробку документів проводиться криміналістична експертиза документів з метою встановлення їх автентичності та способу виготовлення [3; 4].

Висновок експерта оцінюється органом, що розглядає справу в сукупності з іншими доказами, зокрема протоколами, показаннями свідків та поясненнями сторін. Експерт не має права надавати правову оцінку діям особи, оскільки це належить до компетенції органу, що розглядає справу [2; 7].

Практичне застосування судової експертизи супроводжується низкою проблем, серед яких складність формулювання запитань до експерта, обмежені строки розгляду справ, недостатня кількість кваліфікованих експертів, обмежене матеріально-технічне забезпечення експертних установ та відсутність єдиних підходів до оцінки експертних висновків [8; 9].

Судова експертиза у справах про адміністративні правопорушення є невід'ємною складовою механізму доказування та сприяє встановленню істини у справі. Удосконален-

ня законодавства, підвищення професійного рівня експертів і застосування сучасних методів дослідження сприятимуть підвищенню ефективності адміністративного провадження та захисту прав і законних інтересів його учасників [10; 11].

Перелік джерел посилання

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 02.02.2026).
2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994р. №4038-XII(зізмін.тадопов.).URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 02.02.2026).
3. Шепітько В. Ю. Судова експертиза в Україні : навч. посіб. Харків, 2020. 320 с.
4. Коломоєць Т. О. Доказування в адміністративному процесі : монографія. Київ, 2018. 256 с.
5. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України : підручник. Київ, 2019. 432 с.
6. Коваленко І. В. Практика застосування судових експертиз у справах про адміністративні правопорушення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2021. № 4 (107). С. 45—52.
7. Кузьменко О. А. Оцінка доказів в адміністративному процесі : монографія. Київ, 2018. 184 с.
8. Петренко С. М. Проблеми застосування судових експертиз у сучасній практиці : монографія. Харків, 2019. 200 с.
9. Романенко Т. В. Судова експертиза як засіб доказування : монографія. Київ, 2020. 280 с.
10. Бондаренко А. П. Організація та проведення судових експертиз в адміністративному процесі : монографія. Київ, 2022. 312 с.
11. Романенко Л. М. Судова експертиза в адміністративному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2020. 28 с.